

1 Úvod

Tematická zpráva informuje o zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a stavu podpory začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) do běžných základních a středních škol. Tematické šetření vycházelo z Plánu hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2012/2013, schváleného ministrem školství, mládeže a tělovýchovy dne 19. července 2012.

Zpráva obsahuje souhrnné poznatky z inspekční činnosti zaměřené na institucionální hodnocení škol a výsledky tematického šetření, které proběhlo v 256 základních a 92 středních školách.¹ Informuje pouze o běžných školách, tj. školách, které nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (dále „speciální školy“).² Pro doplnění jsou uvedeny také informace z výkonových výkazů MŠMT.

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) pravidelně zjišťuje, zda je naplněno právo žáků na rovný přístup ke vzdělání, hodnotí podporu žáků se SVP při výuce a kontroluje správnost evidence a dokumentace při běžné inspekční činnosti na místě. Kritérium Rovný přístup ke vzdělávání je součástí *Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání na školní rok 2012/2013*, schválených 6. srpna 2012 PV MŠMT, a je tvořeno čtyřmi subkritérii:

- Škola/školské zařízení pravdivě informuje o vzdělávací nabídce a postupu při přijímání ke vzdělávání způsobem dostupným všem uchazečům, přijímání uchazečů je v souladu s platnými předpisy.
- Škola/školské zařízení správně identifikuje a eviduje děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, cizince a děti a žáky nadané v dokumentaci školy/školského zařízení.
- Škola/školské zařízení ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními poskytuje informace a poradenskou pomoc v záležitostech týkajících se vzdělávání, zajišťuje pomoc při změně vzdělávacího programu a přijímá opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér v průběhu vzdělávání.
- Škola/školské zařízení má účinné preventivní systémy zaměřené na omezení školních úrazů, školní neúspěšnosti a rizikového chování (zejména šikany, zneužívání návykových látek, záškoláctví, agrese proti PP), průběžně sleduje a vyhodnocuje výsledky jejich naplňování.

V rámci tematického šetření se činnost inspekce zaměřila podrobněji na personální podmínky ve školách (zajištění specializovaných pozic, formy podpory pedagogických pracovníků a jejich dalšího vzdělávání), systémy školního poradenství, formy podpory žáků se SVP ve výuce i mimo ni, motivační aktivity, spolupráci a rozvoj partnerských vztahů a bariéry, které brání úspěšnému začleňování žáků se SVP do běžných základních a středních škol. Hlavním cílem šetření bylo popsat praxi, která je ve školách v této oblasti již realizována, případně zhodnotit připravenost škol k inkluzivnímu vzdělávání.

Co se týká vymezení samotného pojmu inkluzivní vzdělávání, existují různě široké definice. Inkluzivní vzdělávání je v nejširším smyslu slova vzdělávání všech žáků společně bez ohledu na jejich rozdílné nadání, tzn. začlenění všech žáků do hlavního vzdělávacího proudu, který představují běžné základní školy. Na rozdíl od pouhé integrace, tj. zařazení žáka se SVP do běžné školy, předpokládá toto pojetí přizpůsobení školy potřebám žáka, nikoliv naopak.³

¹ Jedná se o běžné školy navštívené v březnu až červnu roku 2013 v rámci inspekční činnosti zaměřené na institucionální hodnocení.

² Třídy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (§ 16 odst. 8 školského zákona) a třídy ve školách při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy jsou pro potřeby výkaznictví označeny jako „speciální třídy“. Ostatní třídy jsou označeny jako „běžné třídy“. Škola složená výhradně ze speciálních tříd je označena jako „speciální škola“. Jako „běžná škola“ je označena škola s minimálně jednou běžnou třídou (viz metodické vysvětlivky MŠMT k výkazu M3 o základní škole).

³ Inkluze.cz. *Co je inkluzivní vzdělávání* [online]. c2012-09-12 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.inkluzive.cz/inkluzivni-vzdelavani/inkluzivni-vzdelavani>